INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ

1920 1940 1980

GRUDZIEŃ 1981

REPRESJE I OPÓR

STRONA RZĄDOWA

Aparat represji (milicja, Służba Bezpieczeństwa, ORMO, wojsko).

Media (radio, telewizja, oficjalna prasa).

Weryfikacja – usuwanie z wielu zawodów członków i zwolenników „Solidarności" (dziennikarze, nauczyciele, wykładowcy akademiccy).

Operacja „Jodła" – rozpoczęte 12 grudnia 1981 r. internowanie działaczy opozycji.

Operacja „Azalia" – blokada łączności telefonicznej i teleksowej, opanowanie przez jednostki MSW budynków radia, telewizji i telekomunikacji.

Akcja „Klon" – rozmowy ostrzegawcze prowadzone przez funkcjonariuszy SB z osobami, których nie zdecydowano się internować, ale uznano za potencjalnie niebezpieczne dla ustroju. Nakłaniano je do podpisania tzw. lojalek – pisemnego wyrzeczenia się działalności opozycyjnej. Niektóre z nich próbowano pozyskać do współpracy operacyjnej.

Patriotyczny Ruch Odrodzenia Narodowego (PRON) – fasadowa organizacja reżimowa, utworzona w lipcu 1982 r. przez działaczy PZPR, ZSL i SD oraz prorządowych organizacji katolickich, mająca być wyrazem poparcia dla działań władz.

Militaryzacja najważniejszych i największych zakładów pracy (np. Koleje Państwowe, TVP) celem uniknięcia organizacji w nich strajków i innych protestów. Pracę w nich regulowały przepisy wojskowe.

Usuwanie z szeregów PZPR niewygodnych członków partii, przeciwnych wprowadzeniu stanu wojennego. Również masowe oddawanie legitymacji przez część działaczy (łącznie ok. 90 tys. osób do września 1982 r.).

SIŁY UŻYTE PODCZAS TRWANIA STANU WOJENNEGO

70 tys. żołnierzy LWP

30 tys. milicjantów

1750 czołgów

1900 wozów bojowych i opancerzonych

1982

1 i 3 MAJA

W wielu miastach odbyły się kontrpochody i demonstracje patriotyczne rozbijane przez oddziały ZOMO.

21 LIPCA

W przededniu święta PRL władze zwolniły z internowania wszystkie kobiety, a 314 osobom udzieliły urlopu.

31 SIERPNIA

W drugą rocznicę Porozumienia Gdańskiego w 66 miejscowościach doszło do ulicznych demonstracji. W Lubinie wskutek ostrzału ZOMO i SB zginęło trzech demonstrantów, jedna osoba zmarła na skutek pobicia we Wrocławiu, w Gdańsku zginął jeden z uczestników protestu od uderzenia petardą.

19 GRUDNIA

Rada Państwa podjęła uchwałę zawieszającą stan wojenny z dniem 31 grudnia 1982 r. Wraz z tym zwolniono ostatnich internowanych.

Autorzy: dr Marek Kozubel, dr Grzegorz Łeszczyński | **Redakcja i korekta językowa:** Maryla Czupryńska-Szczupak | **Opracowanie graficzne:** Marcin Kucewicz

Bibliografia: Błażejowska Justyna, *„Chciałem mieć w ręku broń" – zadrukowane kartki papieru. Pisma pozacenzuralne 1980–1989/90*, [w:] Kamiński Łukasz, Waligóra Grzegorz, red., *NSZZ „Solidarność" 1980–1989*, t. 2, Warszawa 2010 | Dudek Antoni, red., *Stan wojenny w Polsce 1981–1983*, Warszawa 2003 | Friszke Andrzej, *Internowani, aresztowani, skazani. Pozbawieni wolności w okresie stanu wojennego 1981–1983/1984*, „Kwartalnik Historyczny", Rocznik CXXIV, nr 2/2017 | Kuta Cecylia, *Niezależny ruch wydawniczy 1980–1989*, [w:] Kamiński Łukasz, Waligóra Grzegorz, red., *NSZZ „Solidarność" 1980–1989*, t. 2, Warszawa 2010 | Majchrzak Grzegorz, *Walcząca w eterze*, „Rzeczpospolita", 16.06.2017 | *Zima wasza – wiosna nasza! Opór społeczny na Mazowszu 13 grudnia – 4 czerwca 1989*, Warszawa 2006 | *Ofiary stanu wojennego* [katalog wystawy], Warszawa 2007 | Wołk Grzegorz, *Internowanie działaczy opozycji w stanie wojennym*, „Biuletyn IPN" nr 11–12/2011 | Wołk Grzegorz, *Ośrodki Odosobnienia dla Internowanych* [w:] *Encyklopedia Solidarności*, t. 1, Warszawa 2010 | Grzegorz Łeszczyński, *Życie i działalność Henryka Bąka (1930–1998)*, Warszawa 2013 | <https://13grudnia81.pl/> | <https://dzieje.pl/aktualnosci/kalendarium-stanu-wojennego>